

Agrarisch loonbedrijven lijden verlies door droogte

Gemiddeld resultaat cumelabedrijven blijft positief

De agrarisch loonbedrijven hebben het afgelopen boekjaar duidelijk last gehad van de droogte. Hun omzet stagneerde en het verlies nam toe. Gemiddeld nam de omzet wel toe, namelijk met 8,8 procent. Met name door gestegen diesel- en personeelskosten bleef het rendement gelijk aan dat van 2017.

Door de droogte bleven veel machines voor de voederwinning lang in de schuur.

Het jaar 2018 zal de boeken ingaan als het jaar van de grote droogte. Het neerslagtekort liep in augustus en september op tot rond de 300 millimeter. Er waren regionaal grote verschillen, maar vooral op de zandgronden in het Zuiden en het Oosten was het extreem droog, al kleurde het landschap in heel veel gebieden geel. Het effect daarvan is terug te zien in de voorlopige resultaten van de cumelabedrijven over 2018 na het verwerken van de resultaten van 81 bedrijven in CUMELA Kompas Analyse. De ervaring uit het verleden laat zien dat dit een goede basis is om een uitspraak te doen over het resultaat van de bedrijfstak. Bedrijfseconomisch adviseur Dieuwier Heins van CUMELA Nederland concludeert dat de resultaten min of mee vergelijkbaar zijn met die van het jaar 2017. De omzet steeg, maar dat geldt ook voor de kosten. Het uiteindelijke resultaat bleef ongeveer gelijk. Bij vijftig procent van de eerste 81 deelnemers daalde het resultaat, bij de andere vijftig procent verbeterde het resultaat. Bij de bedrijven met een gedaald bedrijfsresultaat zitten opvallend veel agrarische loonbedrijven. Het voorlopig resultaat van de agrarische loonbedrijven daalde dan ook.

Effect extreme droogte

Volgens Dieuwier Heins zien we het effect van de droogte terug in de voorlopige resultaten van de cumelasector. "Met name de agrarische loonbedrijven hadden last van de zeer droge omstandigheden. In veel gebieden werden twee tot drie sneden gras minder geoogst. Dat heeft een direct effect op de omzet van de bedrijven in het agrarische werk. Ook de maïsgroei stagneerde volledig, met als gevolg dat de maïsoogst in ongeveer de derde week van september al gereed was."

In de cijfers is dit effect duidelijk terug te zien. In de cumelasector steeg de omzet in 2018 gemiddeld met 8,8 procent, terwijl de omzet in het agrarisch loonwerk slechts één procent hoger lag dan het jaar ervoor. Dat de omzet toch steeg, kan volgens Heins komen doordat bedrijven het tarief hebben aangepast. "Het is echter duidelijk onvoldoende om de gestegen kosten te compenseren. Dat is ook terug te zien in het resultaat van de bedrijven. Daar is het verschil vergelijkbaar. In de cumelasector als totaal bleef het rendement

Tabel 1. Winst- en verliesrekening cumelabedrijven 2017 en 2018

	TOTAAL DEELNEMERS			
	2018	% van BM	2017	% van BM
	€		€	
Omzet	2.524.682	139,9%	2.320.295	136,9%
Inkoop	481.504	26,7%	427.814	25,2%
Werk door derden	238.840	13,2%	197.654	11,7%
Bruto marge	1.804.338	100,0%	1.694.827	100,0%
Arbeidskosten	752.860	41,7%	723.752	42,7%
Huisvestingskosten	58.772	3,1%	56.629	3,3%
Machinekosten				
Afschrijving	266.203	14,8%	250.227	14,8%
Reparatie & onderhoud	193.010	10,7%	178.650	10,5%
Brandstof	245.315	13,6%	218.373	12,9%
Verzekering	45.438	2,5%	41.505	2,4%
Huur machines	27.132	1,5%	22.471	1,3%
Overig	5.504	0,3%	5.079	0,3%
Totaal	782.601	43,4%	716.304	42,3%
Algemene kosten	69.277	3,8%	61.362	3,6%
Berekende rente EV	46.717	2,6%	43.056	2,5%
Betaalde rente	40.428	2,2%	41.826	2,5%
Totale rentekosten	87.144	4,8%	84.882	5,0%
Totale kosten	1.750.655	97,0%	1.642.928	96,9%
Bedrijfseconomisch resultaat	53.683	3,0%	51.898	3,1%
Aantal FTE	16,1		15,6	
Aantal deelnemers	81		81	

Succesvolle aanvraag verruiming tijdelijk krediet

In het najaar waarschuwden de adviseurs van CUMELA Advies bedrijven al om tijdig de balans op te maken met betrekking tot de cijfers over 2018, omdat voor sommige bedrijven er een ernstig liquiditeitstekort dreigde voor het voorjaar 2019 als gevolg van de gedaalde omzet door de droogte. Diverse bedrijven hebben hiervoor de hulp ingeschakeld van CUMELA Advies. In de meeste gevallen werd een onderbouwd verzoek bij de bank ingediend voor extra tijdelijk krediet. In honderd procent van de aanvragen is in samenwerking met de bank een oplossing gerealiseerd.

Onder meer voor financieringsaanvragen maakt CUMELA Advies gebruik van het CUMELA-model financiële planning. Het model is eenvoudig van opzet en geeft ondernemers een beter inzicht in de financiële ruimte van het bedrijf om in de komende jaren te investeren. Wilt u informatie over het CUMELA-model financiële planning of ook aan de slag met dit model, neem dan contact op met de Ondernemerslijn via telefoonnummer (033) 247 49 00, uw bedrijvenadviseur of de bedrijfskundig adviseur, specialisme financieringen (advies@cumela.nl).

min of meer gelijk met 3,0 procent van de bruto marge, terwijl dit in 2017 3,1 procent was (de bruto marge is de omzet gerealiseerd met eigen middelen). Bij de agrarische loonbedrijven is dit duidelijk veel negatiever. Daar daalde het rendement van min 0,1 procent in 2017 naar min 1,6 procent vorig jaar.”

Niet overal

Opvallend is dat er ook bij de agrarische loonbedrijven grote onderlinge verschillen zijn. Bij niet alle agrarische loonbedrijven was namelijk sprake van een daling van het resultaat.

Dat is te verklaren doordat sommige regio's minder last van de droogte hadden. Dat was ook het geval bij de akkerbouw-loonbedrijven, die vaak vooral bij het oogsten worden ingeschakeld. Dat werk ging gewoon door, ondanks vaak wel lagere opbrengsten in kilogrammen, en daardoor een betere marge op het werk, doordat er vaak per hectare wordt afgerekend. Zij hadden ook het voordeel door extra werk via bijvoorbeeld het inzetten van de beregeningsinstallatie. De bedrijven die zelf ook akkerbouwmatige teelten uitvoeren, profiteerden ook van de hoge prijzen doordat de prijzen van agrarische producten door schaarste goed waren.

CUMELA Kompas Analyse

Jaarlijks leveren ruim 400 bedrijven de jaarrekening aan voor deelname aan de kengetallenvergelijking CUMELA Kompas Analyse. Hiermee krijgen ondernemers een beter inzicht in de arbeids- en machinebenutting op het bedrijf en de mogelijkheden die er zijn om die te verbeteren. Na verwerking van de cijfers ontvangen de deelnemers een kengetallenrapportage, waarbij de eigen resultaten worden vergeleken met het gemiddelde van een vergelijkbare groep bedrijven. Ook wordt de vergelijking gemaakt met de hoogst renderende bedrijven. De rapportage wordt door uw bedrijvenadviseur met u besproken. Wilt u een uitgebreider gesprek, dan is een gesprek mogelijk met één van de adviseurs bedrijfskundige zaken. Wilt u weten hoe uw kengetallen over 2018 zijn, doe dan mee aan de kengetallenvergelijking CUMELA Kompas Analyse. Neem hiervoor contact op via de Ondernemerslijn op (033) 247 49 99 of stuur een e-mail naar kengetallen@cumela.nl.

Heins merkt ook dat bedrijven werken aan het verbeteren van hun organisatie. "Op die bedrijven zien we duidelijk dat ze daarvan profiteren door een verbetering van het resultaat."

Arbeidskosten

Gemiddeld steeg de omzet van cumelabedrijven dus, terwijl het rendement gelijk bleef. Het betekent dat de kosten ook stegen. In tabel 1 is de winst- en verliesrekening weergegeven voor de cumelabedrijven die in 2017 en 2018 meededen aan de kengetallenvergelijking CUMELA Kompas Analyse. Heins licht de belangrijkste zaken die opvallen toe. "We zien dat de arbeidskosten met ruim € 29.000,- per bedrijf stegen. Deels kwam dat doordat er meer mensen in dienst waren, want het aantal fulltime arbeidskrachten (fte) is met 0,5 gestegen. De extra aan omzet waar de sector gemiddeld mee had te maken, is dus vertaald in de inzet van extra arbeidskrachten.

Een ander deel komt door de verhoging van de lonen in zowel voor de CAO-LEO als die van andere sectoren, zoals de bouw en het transport. Toch is Heins tevreden over de resultaten die de bedrijven wisten te boeken. "Al met al is de arbeidsefficiëntie wel verbeterd. De verhouding arbeidskosten tot de bruto marge was in 2017 42,7 procent en daalde naar 41,7 procent."

Hogere brandstofkosten

Een andere ontwikkeling is te zien bij de machine- en brandstofkosten. Terwijl de arbeidskosten in verhouding tot de bruto marge met één procentpunt daalden, ziet Heins dat de machinekosten met 1,1 procentpunt stegen. "In 2017 waren de machinekosten in verhouding tot de bruto marge 42,3 procent, in 2018 kwamen ze uit op 43,4 procent."

De belangrijkste verhoging van de kosten is terug te vinden bij de brandstofkosten. De brandstofkosten per bruto marge

Achtergrond cijfers

De in dit artikel genoemde cijfers zijn gebaseerd op de gegevens van de eerste deelnemers aan de kengetallenvergelijking CUMELA Kompas Analyse 2018. Het gaat om 81 bedrijven die de jaarcijfers voor zowel 2017 als 2018 hebben aangeleverd. Het genoemde resultaat komt tot stand na aftrek van een arbeidsvergoeding voor de eventueel niet betaalde ondernemer en een rentevergoeding voor het gemiddeld aanwezige eigen vermogen. Ook zijn eventuele overige opbrengsten en incidentele baten en lasten niet meegenomen. Met deze werkwijze zijn de resultaten van bedrijven goed vergelijkbaar en wordt inzicht verkregen in de benutting van ingezette arbeid en machines.

komen in 2018 uit op 13,6 procent, waar deze in 2017 nog 12,9 procent waren. Gemiddeld gingen de brandstofkosten per bedrijf met bijna € 27.000,- omhoog. De hogere kosten werden natuurlijk voor een deel veroorzaakt doordat er meer werk werd uitgevoerd, maar de gestegen dieselolieprijzen speelt een veel belangrijker rol. Volgens de CUMELA-brandstofindex was de gemiddelde bruto brandstofprijs, exclusief kortingen, in 2017 nog € 1,02 en in 2018 steeg deze naar gemiddeld € 1,12, een stijging van 9,4 procent. "Vooral daardoor namen de brandstofkosten per € 100,- omzet toe van € 12,90 naar € 13,60", aldus Heins.

Gelijk rendement

Bij de overige posten zijn de verschuivingen marginaal, constateert Heins "Opvallend is misschien nog de toegenomen post huur machines. Wellicht is dat een bevestiging van het signaal uit de markt dat bedrijven meer gaan huren."

Uiteindelijk komt bij de eerste deelnemers aan CUMELA Kompas Analyse de omzet in 2018 uit op gemiddeld € 2.524.682,- per bedrijf. Hiervan blijft, na aftrek van inkoop hulp- en grondstoffen en werk door derden, € 1.804.338,- over aan bruto marge. Onder aan de streep komt het bedrijfseconomisch resultaat in 2018 uit op € 53.683,-. Dit is drie procent van de bruto marge en vergelijkbaar met het resultaat van het jaar ervoor. Gemiddeld een mooi resultaat, maar met de kanttekening dat de agrarische loonbedrijven weer verder in het rood kwamen en nog steeds geen positief bedrijfsresultaat weten te behalen.

TEKST: **Toon van der Stok**

FOTO'S: **CUMELA Communicatie**

In het grondverzet steeg de omzet en nam het resultaat per bedrijf toe.

